
2015 **Disseny per viure**
99 projectes per al món real

Primera exposició temporal
del Museu del Disseny de
Barcelona
19.02 - 17.05.15

Disseny per viure

99 projectes per al món real

El Museu del Disseny inaugura la seva primera exposició temporal

Disseny que milloren la vida de la gent, l'entorn i la societat

Un suport per a una bossa de sèrum de color taronja i blau, amb dos ulls riallers: sembla una joguina. Un carro de la compra que incorpora un motoret i que es pot arrossegar sense cansar-se. Un drone preparat especialment per a l'extinció d'incendis, que estalvia perills a pilots i bombers. La dimensió i la complexitat d'aquests tres objectes no és equiparable, però tenen un tret en comú fonamental: han estat concebuts per fer més fàcil la vida de la gent. Disseny per viure és la primera exposició temporal organitzada pel Museu del Disseny, amb vocació contemporània i una perspectiva internacional. Comissariada per Òscar Guayabero, reuneix noranta-nou objectes creats amb la voluntat explícita d'aportar solucions quotidianes, millorar l'entorn i la societat. Presenta un disseny creatiu, innovador, implicat socialment, que de vegades passa desapercebut de tan integrat com està en les nostres vides. Amb un cinquanta per cent de treballs de dissenyadors catalans i espanyols i un altre cinquanta per cent de més lluny, ofereix una perspectiva global d'un canvi que s'ha produït arreu del món.

Flyox, hidroavió no tripulat.

Hovding. Airbag per a ciclistes.

Ara fa dos mesos que es va obrir al públic el Museu del Disseny, amb les quatre exposicions semi-permanents dedicades a les arts de l'objecte, el disseny gràfic, el disseny de producte i el vestit, des de la perspectiva patrimonial: mostrar les col·leccions que la ciutat ha reunit al llarg del temps i presentar un discurs amb múltiples interconnexions que permet els visitants descobrir obres i autors, períodes i estils. Al costat d'aquesta dimensió patrimonial, el nou museu, sota la direcció de Pilar Vélez, obre ara una via paral·lela, enriquint el seu discurs i apostant per ser un centre de permanent reflexió crítica sobre el concepte i el rol del disseny en el món actual i un espai on presentar noves propostes dels més diversos àmbits i procedències, sorgides de l'anàlisi, la recerca i la innovació. Per això el projecte inaugural del Museu del Disseny es completa amb **Disseny per viure**. 99 projectes per al món real, una gran exposició (uns 3000 m²) que ofereix al visitant una mirada al disseny diferent de la que ha estat més habitual des dels anys vuitanta, que s'ha centrat gairebé sempre en el disseny d'autor.

Disseny per viure, en canvi, presenta el disseny com un acte de mediació entre diferents col·lectius. El dissenyador observa i parla amb la gent, detecta un problema i busca una solució. Es produeix una interacció amb els usuaris que es tradueix en una millora col·lectiva. Més enllà del disseny com a valor afegit i fet diferencial, objecte preciós i peça de museu, l'exposició reflecteix el procés que duu a la creació d'objectes, sistemes i aplicacions, i convida els visitants a preguntar-se: ¿quin paper té el disseny en el món d'avui?

L'exemple del Gual 120

Un exemple paradigmàtic d'aquest enfocament és el Gual 120, desenvolupat pel Servei d'Elements Urbans de l'Ajuntament de Barcelona, en els primers anys noranta. Es tracta d'un conjunt de peces de granit, amb un màxim de pendent del 12% a la part central, que permet una transició lleugera entre la vorera i la calçada. Pensat inicialment per a una reforma de la Rambla de Catalunya, per fer-la accessible a les cadires de rodes, ha proporcionat una millora a les famílies que traginen cotxets, a la gent gran i, en general, a tota la gent que va a peu per la ciutat. De Barcelona ha saltat a d'altres ciutats d'arreu del món. És un disseny que no es veu, no és car, no requereix una gran inversió ni molta tecnologia. L'impacte és molt important i ajuda a fer més fàcil la vida de les persones, millora l'entorn i beneficia el conjunt de la societat.

Gual 120. Sistema de pas de vianants adaptat a la diversitat funcional.

Disseny sense ghetto

La idea del comissari Òscar Guayabero i de la directora del Museu del Disseny, Pilar Vélez, ha estat fugir d'etiquetes com ara disseny social o disseny per al tercer món, trencar barreres geogràfiques, culturals i econòmiques, i centrar-se en el procés de treball i concepció del disseny, en la seva significació i utilitat. Des d'aquest punt de vista no hi ha tantes diferències entre dissenys realitzats per a entorns molt fràgils, en països amb pocs recursos, i d'altres que aporten solucions subtils per a entorns més o menys benestants o per a les perifèries que tenim ben a prop de nosaltres, en indrets i barris desatesos. Les peces dialoguen, els mètodes conflueixen, un mateix esperit es manifesta en objectes i sistemes diversos. Els noms dels dissenyadors i de les empreses passen a un segon pla, davant de la contundència dels raonaments i de les idees, del procés de treball que demana la participació dels usuaris.

El cas de la rentadora de pedals GiraDora

Un dels inspiradors del discurs de **Disseny per viure** és Víctor Papanek, autor del llibre *Disseny per al món real* (1971), que descriu tres maneres d'enfrontar-se a un projecte. Des d'un estudi de disseny a qualsevol ciutat occidental: Nova York, Londres o Berlín. Anant a treballar una temporada al tercer món. O –tercera possibilitat-- posant en comunicació la realitat dels dos països, estudiant sobre el terreny les necessitats de la gent i procurant que un cop el dissenyador se'n torna a la seva ciutat, el projecte segueix endavant i els objectes s'hi podran construir amb els recursos materials i humans de què es disposa. És el que ha passat amb GiraDora, una rentadora-assecadora que funciona amb pedals, sense necessitat d'energia elèctrica. Alex Cabunoc i Ji A You, estudiants de l'Art Center College of Design de Los Angeles van participar en un projecte al Perú sobre l'estalvi d'aigua. Van veure les dificultats que hi havia i van idear un aparell transportable i barat, especialment adequat per a zones subdesenvolupades on l'aigua és un bé escàs i també ho és el temps que les dones –dedicades a tirar endavant amb grans dificultats l'economia domèstica-- dediquen a fer la bugada. A la vegada evita els problemes de salut que es derivaven de les moltes hores de rentar a mà. Els materials són senzills (el tambor és un cub de plàstic com els que es fan servir per transportar líquids) i el preu per unitat és de 40 dòlars.

GiraDora. Rentadora i secadora a pedals.

Canviem el món amb el disseny? Sí, però sense grans proclames

Amb aquest i d'altres projectes l'exposició connecta projectes d'ara mateix amb l'esperit del Moviment Modern de les primeres dècades del segle XX: el disseny pot canviar el món. Ho fa de manera discreta, sense grans proclames ni discursos. "Com a mediador, el disseny ha d'abandonar la creença que les idees surten de genialitats –diu Òscar Guayabero–. Els usuaris poden aportar informació molt valuosa. Del contacte i la col·laboració en poden sortir solucions duradores. Els equips de treball, i més si són multidisciplinars, multipliquen les possibilitats d'èxit. Hem d'aprendre, fins i tot, que el disseny és només part d'un procés per trobar solucions, i que seran els propis usuaris els que generin les respostes". Empatia i distribució i participació són paraules clau d'aquest nou paradigma del disseny. Un exemple representatiu és el projecte Silennis S020: un vaixell de 4,8 metres d'eslora, elèctric, desenvolupat per una empresa guipuscoana. Els vaixells generalment estan plens d'obstacles que fan impossible de poder-hi accedir amb cadira de rodes. Els creadors d'aquest vaixell adaptat, ha col·locat l'accés a peu pla des del moll i han deixat la coberta neta. Un dels primers compradors va ser una dona suïssa, apassionada de la navegació pel llac Léman, que feia més de deu anys que no podia navegar. El Silennis S020 li va permetre recuperar la seva passió. Empatia: quan es va trobar amb els creadors del vaixell els volia abraçar. Però aquest disseny accessible, net i molt elegant no s'adreça només a persones amb cadira de rodes.

Silennis S020. Embarcació elèctrica i accessible

La línia de vida: de l'etapa prenatal a l'urna funerària

Disseny per viure. 99 projectes per al món real és fruit també d'un treball col·lectiu. Hi ha intervingut l'equip del Museu del Disseny i de diversos professionals. Al costat d'Òscar Guayabero, para-dissenyador i creador de discursos al voltant del disseny, hi ha intervingut Daniel Julià (dissenyador multimèdia, expert en xarxes i gestió de dades), Petz Scholtus (experta en ecodisseny i fundadora de Pöko Design), Beppe Benenti (dissenyador industrial, expert i historiador en *design for all*) i Mar Llinés (disenyadora de Fuelfor, Design and Consulting). L'exposició s'estructura en sis àmbits: **Disseny per connectar** (transmissió d'informació, entorns digitals, tecnologies no presencials), **Disseny per educar** (ensenyament, transmissió d'hàbits), **Disseny per curar** (salut, prevenció, diagnòsi, tractaments), **Disseny accessible** (design for all, facilitar tasques pesades), **Disseny sostenible** (energies alternatives, reciclatge) i **Disseny per protegir** (solucions per a situacions d'emergència, seguretat, prevenció de riscos). Amb el benentès que en el món d'avui qualsevol projecte hauria de ser sostenible i accessible. Aquests sis camins es van creuant. Les peces es presenten en taules baixes, i es poden veure perfectament des d'una cadira de rodes. Uns audiovisuals senzills expliquen el context en el qual s'ha desenvolupat l'objecte i el concepte i quin és el problema que es troba en l'origen del procés de disseny. L'exposició s'estructura seguint una línia de vida, des de l'etapa prenatal fins a l'urna funerària.

Millorar, millorar

El punt de partida de la major part d'aquestes innovacions són problemes quotidians: travessar un carrer, prendre la medicació en les dosis adequades, veure-hi bé. Algunes van dirigides a la gent de la ciutat (el taxi elèctric, un sistema d'apicultura urbana), d'altres a la gent del camp (un aerogenerador que permet disposar fàcilment d'energia). Algunes tenen el seu ple sentit en el món desenvolupat (un vaixell accessible o un simulador escàner) i d'altres representen una millora importantíssima per a la gent del tercer món (cadires de rodes barates o estacions de recàrrega i Wi-Fi portables). Darrere d'aquestes innovacions hi ha un treball de recerca basada en la imaginació que duu a trobar noves aplicacions a objectes que ja existeixen (la cadira de rodes motoritzada, posem per cas) i que de vegades (les plantes que ajuden a detectar mines) semblen de ciència ficció.

Un fòrum de debat

A l'interior de l'exposició s'ha preparat un auditori on es durà a terme un programa d'activitats paral·leles: des de conferències fins a presentacions dels objectes i els projectes que es poden veure a Disseny per viure. L'objectiu és que l'exposició sigui un fòrum de debat entre professionals, estudiants i tota la gent que s'interessa pel disseny. Al final del recorregut, una zona de proves permet els visitants fer servir alguns dels objectes que han vist exposats i aplicacions que ha vist com a demo. Un espai participatiu, obert, que convida a tocar i experimentar. Una dada per començar el debat: el disseny d'autor comprèn només l'1% dels objectes que hi ha al món i malgrat aquesta proporció la gran majoria dels estudiants s'hi voldria dedicar.

Des d'una píndola endoscòpica a un hidroavió

Un dels atractius de l'exposició és la gran varietat d'objectes que presenta. Una de les peces més espectaculars (i voluminoses) és un hidroavió que es fa anar a distància, un *drone*, especialment adequat per a l'extinció d'incendis a la muntanya. També hi ha un parell de refugis d'emergència que actualitzen la idea del *shelter* de la guerra freda, pensat per a situacions de catàstrofe natural. Una moto elèctrica, amb un disseny molt atractiu, vol apropar el disseny sostenible a un sector (el de la gent jove que va amb moto amunt i avall cremant roda i fent petar el motor) que fins ara n'estava al marge. De vegades és un canvi de concepte que millora el rendiment, com ara el generador eòlic d'aspes verticals (enlloc d'horitzontals com es feien servir habitualment) que pot agafar aire en qualsevol direcció. D'altres vegades es tracta d'optimitzar els recursos, com per exemple els nous fanals que s'estan instal·lant en la reforma del Paral·lel de Barcelona: incorporen Wi-Fi, control de trànsit i fins i tot un sistema de llum ornamental que estalvia la despesa de llums de Nadal. Des d'una píndola per fer endoscòpies fins a un hidroavió de més d'onze metres de llarg, la naturalesa i les dimensions de l'objecte són menys importants que la idea, el procés de treball i els beneficis que aporta. Un altre cas: Kigali Chair, un projecte creat per Josep Mora i Clara Romani, no és només una cadira. Kigali Chair es planteja com una sèrie d'activitats en tallers i hospitals, on es mostren diferents maneres de fer cadires de rodes depenent dels recursos disponibles, amb un sistema de construcció simple i adaptable a les diverses necessitats dels usuaris, millorant així la seva mobilitat. Està especialment pensat per a països que pateixen les conseqüències de les mines antipersona, malalties i amputacions. Totes les peces de l'exposició tenen un eslògan amb un punt d'humor, que ajuda a situar la seva aportació. En el cas del projecte de Kigali: "1 cadira = 1 cadira de rodes". El sistema expositiu, dissenyat per Xavier Torrent, no utilitza cargols i està pensat perquè tota la fusteria de DM es pugui reaprofitar. D'aquesta manera es convida els visitants a que es demanin què passa amb les exposicions un cop s'acaben. La imatge gràfica de David Lorente és senzilla i clara, i incorpora codis QR per tal d'ampliar informació.

Volta BCN. Moto elèctrica

Kigali Chair. Sistema per fer de qualsevol cadira una cadira de rodes

Activitats paral·leles

Durant la durada de l'exposició se celebraran tallers i activitats. Més informació a la web: www.museudeldisseny.cat

Cabestrell 3D d'alt rendiment **Osteid Smart Brace**

Deniz Karasahin
(TR), 2014

Fanal de baix consum que incorpora sistemes de comunicacions

Columna Paral·lel-BCN

Montserrat Periel, Carles Villasur, Francesc Germà, Sara Ferrer, Philiphs.
Àrea Metropolitana de Barcelona per a Hàbitat Urbà de l'Ajuntament de Barcelona
(CAT), 2013

Incubadora infantil per a nens prematurs

Embrace

Embrace Global
(USA), 2012

Embarcació elèctrica i accessible

Silennis S020

Igor Esnal, Mikel Esnal, Jose Alegría - Silennis Boats SL
(ES), 2010

Acoblament per cadira de rodes

Batec

Batec Mobility - Pau Bach, Lluís Bach, David Mora
(CAT), 2011

Sistema per fer de qualsevol cadira una cadira de rodes

Kigali Chair Project

Josep Mora, Clara Romani
(CAT), 2012

Sistema de pas de vianants adaptat a la diversitat funcional

Gual 120

Montserrat Periel, Màrius Quintana - Servei d'elements Urbans de l'Ajuntament de Barcelona
(CAT), 1991

Moto elèctrica
Volta BCN

Diego Quiroga, Guillem Galiano, Oliver Pecharromán - Ànima Barcelona (CAT), 2013

Rentadora i secadora a pedals
GiraDora

Alex Cabunoc, Ji A You, Kim Chow, Jonathan Beckhardt, Mariana Prieto (USA), 2011

Airbag per ciclistes
Hövding

Anna Haupt, Terese Alstin - Hövding (SW), 2005

Drone, hidroavió no tripulat
Flyox I

Luis Carrillo - Singular Aircraft SL (CAT), 2012

Detonador de mines
Mine Kafon

Massoud Hassani, Mahmud Hassari - Hassani Design (NL), 2011

Aparell que converteix qualsevol bicicleta en una bicicleta elèctrica
The Copenhagen Wheel

SENSeable City Lab, MIT - Superpedestrian Inc. (USA), 2009

Endoll solar
Windows Socket

Kyuho Song & Boah Oh (KR), 2013

Informació pràctica

Dates de l'exposició

Inauguració: dimecres 18 de febrer a les 19:30h
Del 19 de febrer al 17 de maig del 2015

Horaris del Museu

De dimarts a diumenge, de 10 a 20 h
Tancat: 1 de gener, 1 de maig, 24 de juny i 25 de desembre i dilluns (excepte festius)

Preus

Exposició temporal **Disseny per viure**: entrada general, 4,4€; entrada reduïda, 3€

Exposicions permanents: entrada general, 5€; entrada reduïda, 3€*
Cominada permanents + temporal: entrada general, 7,5€; entrada reduïda, 4,5€

Entrada gratuïta: diumenge a la tarda, de 15 a 20 h i cada primer diumenge de mes
Preus de les activitats del museu: consulteu el programa

Gaudiran d'entrada gratuïta (amb l'acreditació corresponent): menors de 16 anys; posseïdors de la Targeta Rosa gratuïta; membres de l'ICOM (International Council of Museums); membres de l'Associació de Museòlegs de Catalunya; guies turístics professionals en l'exercici de la seva feina; professors d'ensenyament reglat acreditats per la direcció del centre educatiu; professors d'ensenyament reglat quan acompanyin un grup d'estudiants; persones que disposin del passi metropolità d'acompanyant de persones amb discapacitat; periodistes degudament acreditats; posseïdors de la targeta Barcelona Card.

Gaudiran de reducció de preu (amb l'acreditació corresponent): persones a l'atur; posseïdors de la Targeta Rosa reduïda; les famílies, amb un màxim de dos acompanyants adults, sempre que com a mínim un d'ells sigui el pare, la mare o el tutor/a legal (és imprescindible que hi hagi com a mínim un membre menor de 16 anys); posseïdors del carnet de família nombrosa; posseïdors del carnet de família monoparental; persones de 16 a 29 anys; persones de 65 anys o més; posseïdors del carnet de Biblioteques de Barcelona; grups a partir de 10 persones; posseïdors de bitllet d'autobusos turístics (Barcelona Bus Turístic), amb una reducció del 20 %

Com arribar-hi

Edifici Disseny Hub Barcelona
Plaça de les Glòries Catalanes, 37-38
08018 Barcelona

Metro: Línia 1 (Glòries)

Autobús: Línies 7, 92, 192, H12

Tramvia: Trambesós T5, T6 - La Farinera

Bicing: Estació de Bicing, av. Meridiana - metro Glòries

Aparcament: Ona Glòries (Ciutat de Granada, 173-175), Centre Comercial Glòries (av. Diagonal, 208)

Contacte

Comunicació

Xavier Roig

Tel. +34 932 566 800

xroigp@bcn.cat

Prensa

MAHALA Comunicació

Víctor Palacio

Tel. +34 934 127 878 / +34 664 103 020

victor@mahala.es
